

GENERALINIO ADVOKATO
ANTONIO TIZZANO IŠVADA,
pateikta 2005 m. birželio 16 d.¹

I — Įžanga

1. Graikija prašo Teisingumo Teismo panai-
kinti Sprendimą 2003/3/EB (toliau – ginči-
jamas sprendimas)², kuriuo Komisija atmetė
Graikijos vyriausybės prašymą leisti naudoti
sunkųjų mazutą, kuriame sieros kiekis viršija
1 % ribą, bendra tvarka leistiną naudoti pagal
Direktyvą 1999/32/EB (toliau – Direktyva
1999/32 arba direktyva)³.

2. Iš esmės Teisingumo Teismo prašoma
nustatyti, ar Komisija, atsisakydama Graikijai
leisti viršyti minėtą ribą, pažeidė Bendrijos
teisę.

II — Teisinis pagrindas

3. Nagrinėjant šią bylą visų pirma reikia
priminti, kad Tarybos sprendimu 98/686/
EB⁴ Bendrija patvirtino Jungtinių Tautų
Konvencijos dėl tolimos tarpvalstybinės at-
mosferos teršalų pernašos⁵ protokolą, skirtą
papildomai mažinti išmetamos sieros kiekį⁶.

4. Norėdama prisidėti prie šiuose tarptauti-
nės teisės aktuose numatytų tikslų įgyvendi-
nimo, Bendrija iš pradžių priėmė Direktyvą
93/12/EEB⁷, o vėliau – minėtą Direktyvą
1999/32, kurios 1 straipsnio 1 dalyje nuro-
domas „tikslas – sumažinti sieros dioksido
išmetimą, atsirandantį deginant tam tikrų
rūšių skystąjį kurą, ir taip sumažinti tokių

1 — Originalo kalba: italų.

2 — 2002 m. gruodžio 17 d. Komisijos sprendimas dėl Graikijos
pateikto prašymo leisti jos teritorijos dalyje naudoti sunkųjį
mazutą, kuriame didžiausias sieros kiekis yra 3 masės
procentai (OL L 4, 2003, p. 16).

3 — 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/32/EB dėl
sieros kiekio sumažinimo tam tikrose skystojo kuro rūšyse ir iš
dalies keičianti Direktyvą 93/12/EEB (OL L 121, p. 13).

4 — 1998 m. kovo 23 d. Tarybos sprendimas dėl Europos Bendrijos
1979 metų tolimų oro teršalų pernašų konvencijos protokolo
dėl tolesnio išmetamų sieros teršalų mažinimo pasirašymo
(OL L 326, p. 34).

5 — 1979 m. Konvencijos dėl tolimos tarpvalstybinės atmosferos
teršalų pernašos protokolas, skirtas papildomai mažinti
išmetamos sieros kiekį, pasirašytas 1994 m. birželio 14 d. Osle.

6 — 1979 m. lapkričio 13 d. Ženevoje pasirašyta Konvencija dėl
tolimos tarpvalstybinės atmosferos teršalų pernašos.

7 — 1993 m. kovo 23 d. Tarybos sprendimas dėl sieros kiekio tam
tikrose skystojo kuro rūšyse (OL L 74, p. 81).

išmetimų sukeliama žalingą poveikį žmonėms ir aplinkai“.

arba kelių teršalų poveikio įvertinimas, kai, esant žemesnėms vertėms, pagal dabar turimas žinias nepasireiškia pastebimas pavojingas poveikis jautriems aplinkos elementams“¹⁰.

5. Šiuo tikslu direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatoma, jog „valstybės narės imasi veiksmų, reikalingų užtikrinti, kad nuo 2003 m. sausio 1 d. jų teritorijoje sunkusis mazutas, kuriame esantis sieros kiekis viršija 1,00 masės procentą, nebus naudojamas.“

7. Antrosios iš minėtų sąlygų svarbą patvirtina 3 straipsnio 2 dalies paskutinis sakiny, kuriame primenama, kad „leidimas duodamas tik tol, kol dėl vienoje valstybėje narėje išmestų teršalų kitoje valstybėje narėje nebus viršijami kritiniai kiekiai“.

6. Vis dėlto ši riba nėra galutinė, nes pagal tos pačios direktyvos 3 straipsnio 2 dalį „valstybė narė visoje savo teritorijoje ar jos dalyje gali leisti naudoti sunkųjį mazutą, kuriame sieros kiekis yra nuo 1,00 iki 3,00 masės procentų“. Toks leidimas išduodamas, tik jeigu: i) „atsižvelgiama į oro kokybės standartus dėl sieros dioksido, nustatytus direktyvoje 80/779/EEB“⁸ arba kituose Bendrijos teisės aktuose, kuriais šie standartai ir kitos atitinkamos Bendrijos nuostatos panaikinami arba pakeičiami; ir ii) „(valstybėje narėje, galinčioje suteikti leidimą) išmesti teršalai neprisideda“⁹ prie kritinių kiekių viršijimo bet kurioje kitoje valstybėje narėje“. Direktyvoje patikslinama, kad „kritinis kiekis“ – „tai kiekybinis vieno

8. Kiek tai susiję su nagrinėjamo leidimo išdavimo procedūra, direktyvos 3 straipsnio 5 dalis numato, kad „jeigu valstybė narė pasinaudoja šio straipsnio 2 dalyje nurodytomis galimybėmis, ji ne vėliau kaip prieš 12 mėnesių apie tai praneša Komisijai ir visuomenei“, pateikdama „pakankamai informacijos, kad ši galėtų įvertinti, ar laikomasi <...> minėtų kriterijų“. Komisija, per šešis mėnesius nuo tokios informacijos gavimo, pasikonsultavusi su pagal direktyvos 9 straipsnį sudarytu komitetu, priima sprendimą. Šis straipsnis nurodo:

„Komisijai padeda patariamasis komitetas, sudarytas iš valstybių narių atstovų, kuriam pirmininkauja Komisijos atstovas.

8 — 1980 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 80/779/EEB dėl oro kokybės ribinių verčių ir orientacinių verčių sieros dioksido ir suspenduotoms dalelėms (OL L 229, p. 30).

9 — Direktyvos italų ir ispanų kalbinėse versijose pažymima, kad išmetami teršalai neturi „smarkiai“ („in modo significativo“, „de manera significativa“) prisidėti prie viršijimo. O kitose direktyvos kalbinėse versijose jokios užuominos apie prisidėjimo mastą nėra.

10 — 2 straipsnio 6 dalis.

Komisijos atstovas komitetui pateikia priemonių, kurių turi būti imtasi, projektą. Komitetas savo nuomonę dėl projekto pareiškia per tokį laiką, kurį nustato pirmininkas, atsižvelgdamas į klausimo skubumą, jeigu reikia, balsuojant.

kiekiai neviršija Bendrijos teisėje nustatytų ribų ir jos prisidėjimas prie kritinių kiekių viršijimo kitose valstybėse narėse beveik prilygo nuliui (daugiausia iki 1 % Italijoje).

Nuomonė turi būti įrašoma į protokolą; be to, kiekviena valstybė narė turi teisę prašyti įrašyti į protokolą jos poziciją.

Komisija turi kiek įmanoma atsižvelgti į komiteto nuomonę. Ji komitetui praneša apie tai, kaip buvo atsižvelgta į jos nuomonę“.

11. Komisija, pareikalavusi ir gavusi iš Graikijos vyriausybės papildomą informaciją, kreipėsi pagalbos į bendradarbiavimo programą Tolimų oro teršalų pernašų Europoje monitoringo ir vertinimo srityje (toliau – EMEP) koordinuojantį mokslo centrą, būtent į Norvegijos meteorologijos institutą (*Meteorological Synthesizing Centre-West*, toliau – MSC-W). Šis institutas atliko išsamius tyrimus dėl Graikijos prisidėjimo prie sieros atsargų kaupimo Italijoje.

III — Faktinės aplinkybės ir procesas

9. 2001 m. gruodžio 11 d. laišku Graikijos Respublika pateikė Komisijai prašymą išduoti Direktyvos 1999/32 3 straipsnio 2 dalyje numatytą leidimą, galiojantį visoje teritorijoje, išskyrus Atikos baseiną.

10. Graikijos vyriausybės teigimu, buvo įvykdytos visos šioje nuostatoje numatytos sąlygos, nes Graikijos išmetami sieros dioksido

12. Iš ginčijamo sprendimo matyti, kad šie 2002 m. vasario 22 d. ir kovo 22 d. ataskaitose aprašyti tyrimai įrodė, jog iš Graikijos išmetami teršalai prisideda prie kritinių rūgštingumo kiekių viršijimo Italijoje bent šešiose vietovėse, į kurias dėl šio tyrimo buvo padalyta Italijos teritorija. Šiais atvejais Graikijos prisidėjimas neviršija 0,5 %. EMEP

padarė išvadą, kad šis tyrimas patvirtina apskaičiavimus, jog dėl Graikijos Italijoje atsiranda 1 % visų sieros atsargų¹¹.

pateiktą informaciją, EMEP lapkričio 19 d. ataskaitoje patvirtino, jog Graikijos išmetami teršalai prisideda prie kritinių rūgštingumo kiekių viršijimo kitose valstybėse narėse, būtent Italijoje¹².

13. Gavusi šiuos tyrimus, Komisija 2002 m. balandžio 15 d. sukvietė direktyvos 9 straipsnyje numatyto patariamojo komiteto susirinkimą išnagrinėti Graikijos vyriausybės prašymą. Komitetas pritarė Komisijos sprendimo projektui atmesti Graikijos prašymą remdamasis tuo, kad nebuvo įvykdyta tarpvalstybinės taršos sąlyga.

17. 2002 m. gruodžio 4 d. Komisija sukvietė naują patariamojo komiteto gruodžio 10 d. susirinkimą; Graikijos vyriausybei išsiųstame kvietime buvo pridėti darbiniai dokumentai, kurie turėjo būti aptariamai per tą susirinkimą.

14. Vis dėlto Komisija minėto projekto iš karto nepriėmė, nes 2002 m. birželio 4 d. ir liepos 5 d. Graikijos vyriausybė, remdamasi nauja vertinimo informacija, paprašė klaušimą nagrinėti iš naujo.

18. 2002 m. gruodžio 17 d. priimtas ginčijamas sprendimas, grindžiamas nepalankia Graikijos Respublikai komiteto nuomone. Komiteto susirinkimo protokolo santrauka, kuri buvo pateikta komisarams priimant sprendimą, taip pat buvo išsiųsta ir Graikijos vyriausybei.

15. Ši informacija buvo pateikta liepos 30 d., o tų pačių metų spalio 3 d. Komisijos prašymu ji buvo papildyta.

19. 2003 m. sausio 10 d. Graikijos vyriausybė paprašė patikslinti kai kuriuos protokolo punktus. O 2003 m. vasario 14 d. gavusi naują protokolo redakciją, 2003 m. vasario 17 d. laišku pareikalavo padaryti naujus pakeitimus.

16. Kartu su Kritinių atsargų ir lygių poveikio kartografijai koordinavimo centru (toliau — CCE) išanalizavęs šią jam Komisijos

11 — Žr. devintą ir dešimtą ginčijamo sprendimo konstatuojamąsias dalis.

12 — Žr. tryliktą ginčijamo sprendimo konstatuojamąją dalį.

20. Galiausiai tų pačių metų vasario 26 d. Graikijos Respublika pareiškė Teisingumo Teisme ieškinį, prašydama panaikinti ginčijamą sprendimą, o patvirtinus Komisijos siūlomą direktyvos aiškinimą, pripažinti Direktyvą 1999/32 netaikytina remiantis EB 241 straipsniu.

21. Taryba, įstojusi į bylą palaikyti Komisijos reikalavimus, kaip ir Komisija, siūlo atmesti ieškinio dalį, kurioje dėl motyvavimo stokos prašoma pripažinti Direktyvą 1999/32 netaikytiną, kaip nepriimtą.

22. Pasibaigus rašytinei proceso daliai, per kurią šalys pateikė atsiliepimus į ieškinį ir dubliką, jos buvo išklaustos 2005 m. balandžio 28 d. vykusiam posėdyje.

IV — Vertinimas

23. Kaip jau minėta, Graikijos vyriausybė prašo panaikinti ginčijamą sprendimą remdamasi tuo, kad juo pažeidžiamos procedūrinės ir materialinės Bendrijos teisės nuostatos.

A — *Dėl procedūros pažeidimų*

24. vyriausybė ieškovė tvirtina, kad per ginčijamo sprendimo priėmimo procedūrą Komisija daugeliu atžvilgiu pažeidė rungtinimo principą.

25. Bendrai ji primena, kad vadovaujantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika bet kokiame procese prieš asmenį ar valstybę narę, kuris gali baigtis priimant sprendimą asmens nenaudai, teisės į gynybą užtikrinimas yra pagrindinis Bendrijos teisės principas¹³. Pasak vyriausybės, iš tokio principo išplaukia, jog prieš priimant tokį sprendimą suinteresuotajai šaliai turi būti suteiktas „protingas terminas, (per kurį ji galėtų) pasirengti gynybai“¹⁴, ir gautų „tikslią ir išsamią kaltinimų, kuriuos Komisija ketina jai pareikšti, santrauką“¹⁵,

26. Šiuo atveju, vyriausybės ieškovės manymu, dėl keleto priežasčių, kurias netrukus išvardysiu, direktyvos 9 straipsnyje numatytas konsultavimasis su komitetu vyko pažeidžiant jos teisę į gynybą.

13 — 2003 m. kovo 20 d. Sprendimas *Misset prieš Tarybą* (C-3/00, Rink. p. I-2643).

14 — 2003 m. kovo 20 d. Sprendimas *Misset prieš Tarybą* (C-3/00, Rink. p. I-2643).

15 — 2003 m. kovo 20 d. Sprendimas *Misset prieš Tarybą* (C-3/00, Rink. p. I-2643).

27. Savo ruožtu Komisija apskritai nesutinka su tuo, kad teisės į gynybą užtikrinimo principas būtų taikomas panašiu į aptariamą šioje byloje atveju. Remdamasi konkrečiais šiuo klausimu pateiktais patikslinimais sprendime *Danija prieš Komisiją*¹⁶, ji pri-
mena, kad, pasak Teisingumo Teismo, šio principo reikia laikytis tik Bendrijos institucijų prieš valstybes nares pradėtose procedūrose, pavyzdžiui, dėl pagalbos kontrolės. Tačiau tai nėra taikoma tokiu atveju kaip šis, kai procedūra pradedama pačios valstybės narės iniciatyva.

28. Pažymėtina, kad galima ginčyti, ar aptariamu atveju iš tikrųjų taikytina minėta Teisingumo Teismo praktika. Tačiau, manau, svarbu pabrėžti, jog iš tiesų, kaip pastebi Komisija, Graikijos vyriausybė griežtai kritikuoja ne rungimosi atitinkamos valstybės atžvilgiu principo laikymąsi, o formalų teisėtumą – konsultavimąsi su patariamuoju komitetu procedūrą. Visi pirmiau minėti kaltinimai iš tikrųjų susiję su šiuo aspektu, jei nenorima supainioti valstybių narių atstovų dalyvavimo minėtame komitete – kuriame jie įtraukiami į institucinio pobūdžio procedūrą bei veikia institucijos viduje – ir vadinamųjų „išorinių“ tokios procedūros santykių tarp Komisijos ir valstybių narių.

29. Dabar išnagrinėsiu minėtus specifinius procedūrinius kaltinimus.

30. a) Pirma, Graikija pažymi, kad terminas, skaičiuojamas nuo dienos, kurią patariamąjį komitetą nariams buvo išsiųsti šio komiteto posėdyje (2002 m. gruodžio 5 d.) aptariamieji dokumentai, iki paties susirinkimo dienos (2002 m. gruodžio 10 d.), buvo pernelyg trumpas.

31. Dėl to ji primena šio komiteto vidaus darbo tvarkos taisyklių projektą, numatantį 14 dienų dokumentų išsiuntimo terminą, kuris skubos atvejais, jeigu aptariamos priemonės turi būti priimtos nedelsiant, gali būti sutrumpintas iki 5 dienų.

32. Graikijos vyriausybės manymu, šiuo atveju nebuvo įvykdytos sutrumpinto termino taikymo sąlygos. Iš tiesų, nors direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje valstybėms narėms nurodoma imtis visų būtinų priemonių, kad nuo 2003 m. sausio 1 d. būtų naudojamas tiksliai sunkusis mazutas, kuriame esantis sieros kiekis neviršija 1 masės procento, Komisija neprivajo pareikšti nuomonės dėl prašymų leisti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą būtent iki šios datos.

16 — 2003 m. kovo 20 d. Sprendimas *Misset prieš Tarybą* (C-3/00, Rink. p. I-2613).

33. Pasak vyriausybės ieškovės, vėlavimas sukviesti komiteto susirinkimą ir išsiųsti dokumentus dar labiau nepateisinamas turint mintį tai, kad Komisija EMEP naujų tyrimų (žr. pirmiau 16 punktą) rezultatus turėjo jau 2002 m. lapkričio mėnesį.

34. Savo ruožtu pirmiausia pažymėsiu, kad direktyvoje nėra kalbama apie tai, koks terminas turėjo būti nuo tos dienos, kurią patariamojo komiteto nariams išsiunčiami komiteto posėdyje svarstomi dokumentai, iki paties susirinkimo dienos. Kaip buvo matyti (8 punkte), iš tiesų šios direktyvos 9 straipsnyje tik pabrėžiama, jog komitetas, gavęs priemonių, kurias Komisija ketina priimti, projektą, savo nuomonę parengia per jo pirmininko, t. y. Komisijos atstovo, nustatytą terminą, atsižvelgdamas į svarstomo klausimo skubą.

35. Pridursiu, kad netgi Tarybos sprendimas 1999/468/EB¹⁷, reglamentuojantis Komisijos naudojimąsi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais, pastarosios neįpareigoja laikytis konkrečių nustatytų terminų. Jame tik numatoma, kad „kiekvienas komitetas, remdamasis standartinėmis darbo tvarkos taisyklėmis, kurios skelbiamos *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* <...>, priima savo darbo tvarkos taisykles“, kurios iš tiesų vėliau buvo patvirtintos ir paskelbtos¹⁸.

36. Šiuo atveju svarbu tai, kad šiame teisės akte numatoma, jog komitete aptariamai dokumentai jo nariams turi būti pateikti likus 14 dienų iki posėdžio, o skubos atvejais šis terminas gali būti sutrumpintas iki 5 dienų. Būtent tokios nuostatos perkeltos į Direktyvoje 1999/32 numatyto komiteto vidaus darbo taisyklių projektą (tai jau buvo minėta 31 punkte).

37. Taigi su šiuo klausimu susijusiame teisės akte ginčijamas klausimas nėra reglamentuojamas ir jis nagrinėjamas tik minėtame teisės akto projekte (kuris vis dar tėra projektas), parengtame remiantis Sprendime 1999/468/EB nurodytomis standartinėmis darbo tvarkos taisyklėmis. Kadangi į šį projektą (ir jo pavyzdį) galima atsižvelgti kaip į naudingą įrodymą, kuriuo gali būti paremtas pagrįstas atsakymas į nagrinėjamą klausimą, manau, kad čia aptariamą konsultavimąsi su komitetu bet kuriuo atveju reikia pripažinti teisėtu, nes Komisija laikėsi reglamente skubiems atvejams numatyto penkių dienų termino.

38. Taigi šiuo atveju, kaip papildomai nurodo Komisija, skuba išplaukia iš reikalingumo išvengti teisinio neaiškumo situacijos. Atsižvelgiant į tai, kad direktyva įpareigojo valstybes nares nuo 2003 m. sausio 1 d. leisti naudoti tik tokį sunkųjį mazutą, kuriame sieros kiekis neviršija 1 masės procento, apie galimas nuostatas, leidžiančias nukrypti nuo šio apribojimo, taip pat turėjo būti vėliausiai

17 — Žr. 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimąsi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką, 3 straipsnio 2 dalį (OL L 184, p. 23).

18 — Pavyzdinių darbo tvarkos taisyklių, paskelbtų 2001 m. (OL C 38, p. 3), 7 straipsnio 1 dalis.

paskelbta iki minėtos datos. Priešingu atveju, Graikijos ūkio subjektai, naudodę nagrinėjamą kurą, nebūtų galėję laiku ir aiškiai sužinoti, ar ateityje jie vis dar galės naudoti degalus, kurių sudėtyje yra daugiau sieros.

Komisija pripažino, kad EMEP išvados dėl Graikijos prisidėjimo prie kritinių kiekių viršijimo kitose valstybėse narėse galėjo priklausyti nuo atliekant tyrimus naudoto matematinio metodo.

39. Negalima teigti, kaip tai daro Graikijos vyriausybė, kad Komisija pati pavertė šį atvejį skubiu, neteisėtai pratęsdama prašymo leisti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą nagrinėjimą. Reikia pažymėti, kad Graikijos vyriausybė visą prašomą informaciją pateikė tik 2002 m. spalio 3 d., o EMEP atliktos šių duomenų analizės rezultatai Komisiją pasiekė tik 2002 m. lapkričio 21 dieną. Tokiomis aplinkybėmis norėdama būti tikra, jog iki metų pabaigos gali priimti teisėtą sprendimą po to, kai bus išklausyta komiteto nuomonė, Komisija negalėjo laikytis „įprasto“ 14 dienų termino ir privalėjo taikyti skubiems atvejams numatytą 5 dienų terminą, o tai ji ir padarė.

40. Todėl konsultavimosi su komitetu procedūra šiuo požiūriu atrodo teisėta.

41. b) Antra, Graikijos vyriausybė teigia, jog minėto komiteto nariams Komisijos pateikti dokumentai nebuvo išsamūs, nes nebuvo perduotas Aplinkos generalinio direktorato parengtas informacinis pranešimas, kuriuo

42. Tačiau reikia pažymėti, kad minėtas informacinis pranešimas, kaip Komisija nurodė atsiliepime į ieškinį ir Graikijos vyriausybė to nepaneigė, buvo parengtas pasibaigus komiteto posėdžiui, laikantis Komisijos vidaus darbo procedūros. Todėl manau, kad ši kritika yra nepagrįsta.

43. c) Be to, Graikijos Respublika procedūros pažeidimu laiko tai, kad daugumai kitų valstybių narių 2002 m. gruodžio 10 d. komiteto posėdyje atstovavo ne tie patys atstovai, kurie dalyvavo 2002 m. balandžio 15 d. vykusiam posėdyje (žr. 13 punktą).

44. Tokį argumentą taip pat reikia atmesti. Pakanka pažymėti, kad valstybės narės atstovus siunčia ir parenka išimtinai savo nuožiuma ir kad jokiose nuostatose nėra numatyta, jog komitetą visuomet turi sudaryti tie patys asmenys.

45. d) Galiausiai Graikijos vyriausybė Komisiją kaltina tuo, kad ginčijamą sprendimą ji priėmė anksčiau, nei komiteto nariams buvo suteikta galimybė patikrinti šio komiteto posėdžio protokolo tikslumą. Taip elgdamasi Komisija priėmė sprendimą remdamasi protokolu, kurį Graikijos Respublika laikė neišsamium (žr. 19 punktą). Komiteto darbo tvarkos taisyklių projekte numatyta, kad susirinkimų protokolai komiteto nariams turi būti perduodami per nustatytą terminą, jog pastarieji galėtų spėtu suformuluoti pastabas.

46. Dėl to reikia priminti, kad Direktyva 1999/32 tik nurodo, jog komiteto nuomonė turi būti įtraukta į protokolą, kad kiekvienas komiteto narys turi teisę prašyti, jog jo nuomonė būtų įtraukta į protokolą, ir kad Komisija kuo labiau atsižvelgtų į komiteto nuomonę¹⁹. Minėtas komiteto darbo tvarkos taisyklių projektas numato, kad susirinkimų protokolai perduodami komiteto nariams, kurie apie savo pastabas raštu praneša pirmininkui. Pasiūlymai dėl pataisų svarstomi komitete, o jei dėl jų susitarti nepavyksta, jie pridunami prie protokolo.

47. Todėl net neatsižvelgdamas į tai, kad šis dokumentas yra neprivalomas, nemanau, jog ir toliau reikėtų nagrinėti klausimą, ar iš tiesų Graikijos atstovui buvo suteikta pakankamai laiko (remiantis pačiu projektu, ypač direktyva) reaguoti į protokolo projektą. Pabrėžti-

na, kad pranešimuose Komisijai Graikijos vyriausybė tik prašė leisti patikslinti tam tikrus savo atstovo pozicijos aspektus ir kad šią poziciją būtų palaikę ir palaiko tikrai mažuma komiteto narių. Todėl Komisija teisingai gali tvirtinti, jog bet kuriuo atveju ginčijamas sprendimas buvo priimtas atsižvelgiant į komiteto (daugumos jo narių) nuomonę.

48. Net jeigu, kaip tvirtina vyriausybė ieškovė, būtų pripažinta Komisijos veiksmų procedūrinė klaida, manau, kad tokiu atveju būtų galima taikyti Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią „procedūros pažeidimas lemia sprendimo <...> panaikinimą tik įrodžius, jog nesant šio pažeidimo ginčijimo sprendimo turinys būtų kitoks“²⁰.

49. Taigi ir ši kaltinimą reikia atmesti.

20 — 1980 m. spalio 29 d. Sprendimas *Van Landewyck prieš Komisiją* (sujungtos bylos 209/78–215/78 ir 218/78, Rink. p. 3125, 47 punktą). Taip pat žr. 1990 m. kovo 21 d. Sprendimą *Belgija prieš Komisiją* (C-142/87, Rink. p. I-959, 48 punktą).

19 — Žr. šios išvados 8 punkte minėtą 9 straipsnį.

50. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, galiu daryti išvadą, kad nė vienas iš Graikijos vyriausybės pareiktų prieštaravimų negali būti laikomas pagrįstu.

52. Šiuo klausimu, kaip ir Komisija, pažymėsiu, kad rašte esančių teiginių negalima laikyti asmenine nuomone, nes jo autorius yra tyrimą atlikusios įstaigos direktorius ir raštą jis pasirašė eidamas šias pareigas.

B — Dėl esminių pažeidimų

Dėl prisidėjimo prie kritinių kiekių viršijimo

51. Dėl bylos esmės vyriausybė ieškovė tvirtina, jog EMEP atlikto mokslo tyrimo rezultatai, kuriais remiantis buvo priimtas ginčijamas sprendimas, visiškai neįrodo, jog neįvykdyta antroji sąlyga, kuri privaloma, kad valstybei narei būtų leista naudoti mazutą, kuriame esantis sieros kiekis viršija ribą (žr. 6 punktą). Konkrečiai kalbant, priešingai negu nurodyta sprendimo tryliktoje konstatuojamojoje dalyje, nėra „neginčijamai įrodyta, jog Graikijoje išmetami teršalai iš tikrųjų prisideda prie ribinių rūgštingumo kiekių viršijimo kitose valstybėse narėse, šiuo atveju Italijoje“. Toks teiginys išplaukia iš Komisijai atsiųsto rašto ir tai yra MSC-W (įstaigos, įgaliotos atlikti tyrimą, žr. 11 punktą) direktoriaus asmeninė nuomonė, o ne atlikto mokslo tyrimo rezultatas.

53. Todėl iš esmės tik pažymėsiu, jog aptariamo instituto atliktame tyrime pateikiami duomenys patvirtina Komisijos išvadą, jog padėtis Graikijoje neatitinka antrosios nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sąlygos (žr. 6 ir 7 punktus). Tyrimo išvadose iš tiesų aiškiai teigiama, kad, remiantis per pastaruosius trisdešimt metų įgytomis mokslo žiniomis, yra įrodyta, jog Graikijoje išmetami teršalai prisideda prie kritinių kiekių viršijimo Austrijoje, Vokietijoje, Italijoje ir Šveicarijoje, nors šis indėlis yra nedidelis, nes neviršija 0,5 %.

54. Todėl kadangi Komisija, pasinaudama savo diskrecija, atliko techninio vertinimo tyrimą, manau, jog reikėtų remtis Teisingumo Teismo praktika, pagal kurią tokiais atvejais, „kai ginčijamas sprendimas buvo priimtas atsižvelgiant į (komiteto) nuomonę“, Bendrijos teismas „tokį Komisijos sprendimą galėtų panaikinti, tik jeigu paaiškėtų, kad padaryta akivaizdi faktinė arba teisinė

klaida arba jeigu buvo piktnaudžiauta įgaliojimais“²¹.

55. Tačiau nė vienas šioje bylos medžiagoje esantis įrodymas neįrodo, kad buvo padaryta tokia klaida ar kad piktnaudžiauta įgaliojimais. Iš tiesų Komisija atvirai rėmėsi autoritetingos mokslo įstaigos nuomone, o Graikija, be bendro pobūdžio teiginių ir nuorodų į komiteto pateiktus argumentus, kuriuos jis atmetė, nepateikė jokių tokia klaidą įrodančių įrodymų.

56. Todėl manau, jog kaltinimą reikia atmesti.

Dėl prisidėjimo prie kritinių kiekių viršijimo sąvokos

57. Taip pat Graikijos vyriausybė tvirtina, jog net darant prielaidą, kad kelios sieros anhidrido dalelės iš Graikijos patenka į Italiją, tai nereiškia, jog ji prisideda prie direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje nurodytų kritinių kiekių viršijimo. Sąvoka „prisidėjimas prie kritinių kiekių viršijimo“ iš tiesų reiškia, kad, nesant iš Graikijos patenkančių teršalų, Italijos ekologinėje sistemoje nustatytas sieros anhi-

drido kiekis, viršijantis kritinę ribą, nusileistų žemiau ribos, kurią peržengus kiekis yra viršijamas. Kitaip tariant, Graikijos vyriausybės prisidėjimas prie kritinės ribos viršijimo privalo turėti lemiamą reikšmę, o šiuo atveju taip nebuvo.

58. Grįsdama savo negriežtą aiškinimą, kuriuo remiasi, Graikijos vyriausybė nurodė ir tai, kad direktyvos versijose italų ir ispanų kalbomis numatyta, jog teršalų išmetimas neturi „smarkiai“ prisidėti prie kritinių kiekių viršijimo.

59. Be to, Graikijos vyriausybė papildomai nurodė, jog laikantis griežto Komisijos ginčijamos sąlygos aiškinimo direktyvos 3 straipsnio 2 dalis pasidarytų visiškai nenaudinga, nes ji niekada nebūtų taikoma.

60. Aš savo ruožtu tikiu, jog Komisija teisingai teigia, kad direktyvoje kalbama apie teršalus, kurie „prisidėtų“ prie kritinių kiekių viršijimo valstybėse narėse, o ne juos „sudarę“. Todėl manau, kad Graikijos vyriausybės 3 straipsnio 2 dalies aiškinimas prieštarauja šios nuostatos tekstui.

21 — 1983 m. rugsėjo 27 d. Sprendimas *Universität Hamburg* (216/82, Rink. p. 2771, 14 punktas). Taip pat žr. 1984 m. spalio 25 d. Sprendimą *Rijksuniversiteit te Groningen* (185/83, (Rink. p. 3623, 14 ir 15 punktai).

61. Be to, kaip primena Komisija, būtinybę griežtai interpretuoti minėtą sąlygą įrodo ir parengiamieji direktyvos darbai. Remiantis Komisijos pateiktu pasiūlymu, iš tiesų leidimas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą galėjo būti suteiktas su sąlyga, jog „dėl vienoje valstybėje narėje išmestų teršalų kitoje valstybėje narėje nebus viršijami kritiniai kiekiai“²². Tačiau Taryba pasielgė griežčiau²³ teigdama, kad leidimas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą gali būti suteiktas tik tuo atveju, jeigu ji gavusi valstybė narė neprisidės prie kritinių kiekių viršijimo kitose valstybėse narėse, neatsižvelgiant į tokio „prisidėjimo“ svarbą.

62. Mano nuomone, platesnio aiškinimo negalima pagrįsti direktyvos versijomis italų ir ispanų kalbomis, kuriose patvirtinama, jog teršalai neturi „smarkiai“ prisidėti prie kritinių kiekių viršijimo.

63. Atsižvelgdamas į tai, kad tokiomis versijomis negalima remtis kitų versijų atžvilgiu, kurių gana daug ir tarp kurių yra versija graikų kalba, tik pridursiu, jog aptariama sąlyga du kartus patvirtinta direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje (žr. 7 punktą). Kaip nurodoma šios sąlygos paskutiniame sakiny-

je, net versijose italų ir ispanų kalbomis nurodoma, jog leidimas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą gali būti išduotas tik tuo atveju, jeigu teršalų išmetimu „neprisidedama prie viršijimo“, nenurodant prisidėjimo svarbos.

64. Tokios pastabos verčia daryti išvadą, jog tik Komisijos nagrinėjamos sąlygos aiškinimas yra teisingas.

65. Todėl šiuo atveju įsitikinusi, kad iš Graikijos sklindančios nuosėdos „prisidedavo“ prie kritinių kiekių viršijimo kai kuriuose Italijos regionuose, kur jau pasireiškė sieros anhidrido sukeltos rūgštėjimo problemos, Komisija negalėjo patenkinti Graikijos vyriausybės pateikto prašymo, nors minėtas prisidėjimas prie viršijimo neviršijo 0,5 %.

66. Negalima prieštarauti, nors taip daro Graikijos vyriausybė, kad dėl jos ginčijamo aiškinimo ši nuostata pasidarytų visiškai nenaudinga. Toks aiškinimas iš tiesų gerokai apribotų nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo ribas. Tačiau kaip tik dėl to, kad turimos omenyje priemonės, susijusios su leidimu taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, toks aiškinimas negali stebinti nei atrodyti nepagrįstas. Todėl bet kuriuo atveju manau,

22 — Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl sieros kiekio sumažinimo tam tikrose skystojo kuro rūšyse, iš dalies keičiančio Direktyvą 93/12/EB, 3 straipsnio 2 dalis (OL C 190, 1997, p. 9).

23 — 1998 m. birželio 11 d. Tarybai pirmininkavusios šalies dokumente Nr. 9271/98 nurodoma: „the Presidency has sharpened the conditions under which a derogation may be granted“ (pasvirusiu šriftu pažymėta mano).

jog nagrinėjama nuostata išsaugo taikymo sritį, kaip teisingai numatyta direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje, tais atvejais, kai valstybės narės ieškovės išmetamas sieros teršalų kiekis iš tiesų neprisideda (arba visiškai nedaug prisideda) prie kritinių kiekių viršijimo kitose valstybėse narėse.

69. Kadangi toks pakeitimas būtų iš esmės pakeitęs nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sritį, Komisija nebūtų galėjusi jo įvesti nepradėdama EB 252 straipsnyje numatytos bendradarbiavimo procedūros, kuri numatyta direktyvai priimti ir kurią taip pat reikia naudoti norint ją pakeisti.

67. Todėl manau, kad ir šiuos nagrinėjamus argumentus reikia atmesti.

70. Savo ruožtu pirmiausia pažymėsiu, kad labai abejotina, kaip Komisija įrodė savo dublike, kad vertinant prisidėjimą naudojant naują matematinę modelį niekuomet nebūtų gautas nulinis rezultatas. Pavyzdžiui, Italijoje nustatyta nulinė tarša iš Liuksemburgo, Švedijos ir Suomijos.

Dėl panaudoto vertinimo metodo

68. Graikijos vyriausybė taip pat tvirtina, kad siekdama įvertinti kritinių kiekių viršijimą kitose valstybėse narėse Komisija turėjo įvertinti jos prašymą taikydama tokį patį metodą, kuris buvo naudotas atliekant direktyvos parengiamuosius darbus. Komisijos pakeistas matematinis modelis sukėlė sunkių pasekmių, nes naujasis modelis, skirtingai nei ankstesnis, pasižymėjo tokiomis techninėmis ypatybėmis, dėl kurių prisidėjimas niekuomet negalėtų prilygti nuliui, mat vertinimai visuomet parodytų, jog toks indėlis, nors ir labai nedidelis, vis dėlto yra.

71. Pripažindamas tai pažymėsiu, jog Komisijos direktyvoje nėra jokių nuorodų, įpareigojančių rinktis tam tikrą konkretų matematinį modelį. Vadinas, ji gali sprendimą priimti remdamasi mokslo tyrimais, kurie laikomi tinkamiausiais ir patikimiausiais. Šiuo atveju manau, kad Komisijos negalima kaltinti tuo, kad ji kreipėsi į tarptautinį institutą – MSC-W ir kad naudojo vertinimo metodą, kurį ši įstaiga laikė tinkamiausiu, nors jis skyrėsi nuo metodo, naudoto atliekant parengiamuosius darbus.

72. Iš to išplaukia, kad ir šie argumentai yra nepagrįsti.

Dėl teisėtų lūkesčių principo

73. Graikijos vyriausybė taip pat teigia, kad neleisdama jai taikyti nukrypti leidžiančios nuostatos Komisija pažeidė teisėtų lūkesčių principą, nes prieš priimdama šią direktyvą ji buvo aiškiai leidusi suprasti, jog ateityje Graikijai gali būti leista ir toliau naudoti sunkųjį mazutą, kuriame sieros kiekis yra didesnis.

74. Ši vyriausybė, konkrečiai kalbant, praneša, kad pranešime Tarybai ir Europos Parlamentui dėl Bendrijos kovos su rūgštėjimu strategijos (toliau – Komunikatas dėl rūgštėjimo)²⁴, pateiktame kartu su direktyvos pasiūlymu, kuris minimas ir pačios direktyvos galutinio varianto devintoje konstatuojamoje dalyje, Komisija Graikijos Respubliką nurodė kaip vieną iš valstybių narių, galėsiančių pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata.

75. Savo ruožtu visų pirma priminsiu, kad remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika „teisėtų lūkesčių apsaugos principas gali būti panaudojamas prieš Bendrijos teisės normas tik tai tokiu atveju, jeigu pati Bendrija iš anksto apibrėžė padėtį, pateisinančią tokio principo taikymą“²⁵. Be to, nors juo siekiama apsaugoti ūkio subjektus, kuriems „institucija sukėlė pagrįstų vilčių, niekas nedraudžia valstybei narei, pareiškus ieškinį dėl panaikinimo, teigti, jog institucijos teisės aktas pažeidžia atitinkamų ūkio subjektų teisėtus lūkesčius“²⁶.

76. Manau, jog šiuo atveju nėra įvykdytos sąlygos, kad būtų galima remtis šia Teisingumo Teismo praktika.

77. Iš tiesų Graikijos Respublika negalėjo paneigti, kad tiek minėtame pranešime, tiek vėliau pateiktame pasiūlyme buvo nurodomos Komisijos gairės, kurias turėjo patikslinti Tarybos priimtas teisės aktas, ir kad įstatymų leidybos procedūroje pastaroji galėjo — kaip dažnai atsitinka ir kaip atsitiko šiuo atveju, bent jau mus dominančiame

25 — 1992 m. sausio 10 d. Sprendimas *Kühn* (C-177/90, Rink. p. I-35, 14 punktas) ir 1998 m. spalio 29 d. Sprendimas *Zaninotto* (C-375/96, Rink. p. I-6629, 50 punktas).

26 — 2005 m. kovo 10 d. Sprendimas *Ispanija prieš Tarybą* (C-342/03, Rink. p. I-1975, 47 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

24 — 1997 m. kovo 12 d. KOM(97) 88, galutinis.

punkte – pasiūlyti daryti pataisas (netgi svarbias)²⁷.

81. Todėl reikia daryti išvadą, jog ir argumentą, grindžiamą teisėtais lūkesčiais, reikia pripažinti nepagrįstu.

78. Neturi reikšmės ir tai, kad direktyvos devintoje konstatuojamojoje dalyje Taryba aiškiai daro nuorodą į pranešimą, nes nėra akivaizdu, jog direktyva „perėmė“ ir taip įgijo teisės akto statusą visiems pranešime išdėstytiems teiginiams, tam tikra prasme patvirtindama „lūkesčius“, kurie tariamai atsirado Graikijos vyriausybei remiantis tuo pranešimu.

Dėl proporcingumo principo

79. Kaip jau buvo priminta (61 punkte), įstatymų leidybos procedūros metu Taryba būtent mus dominančiu klausimu pataisė pranešime aprašytą strategiją, ir tik ta jos dalis gali būti pripažinta galiojančia normatyvine prasme, kuri iš tiesų įterpta į galutinį direktyvos tekstą.

82. Galiausiai Graikijos vyriausybė teigia, kad minėtame pranešime Komisija tvirtino, jog stengiantis įveikti rūgštėjimą Bendrijos strategijoje bus numatytos ekonomiškai racionalios, t. y. kuriomis atsižvelgiama į gerą kainos ir efektyvumo santykį, priemonės. Tačiau pagal ginčijamą sprendimą Graikijos Respublikai atsirasiančios išlaidos būtų didesnės nei nauda aplinkai. Todėl pažeidžiamas proporcingumo principas, kurio Komisija turėjo laikytis naudodamasi diskrecija, kuri, pasak vyriausybės ieškovės, jai priskiriama pagal direktyvą.

80. Taigi tokiu pasiūlymu (ir jame išdėstyta strategija) negalima grįsti jokių teisėtų lūkesčių tiesiogine žodžio prasme.

83. Taigi, kadangi iš ankstesnės analizės matyti, jog priimdama ginčijamą sprendimą Komisija taikė vienintelį galimą antrosios sąlygos aiškinimą, nuo kurios pagal direktyvą

27 — Šiuo klausimu žr. 1985 m. liepos 11 d. Sprendimą *Salerno prieš Komisiją ir Tarybą* (sujungtos bylos 87/77, 130/77, 22/83, 9/94 ir 10/84, Rink. p. 2523), kuriame teigiama, kad „Parlamento rezoliucija nėra privaloma ir gali sukelti teisėtus lūkesčius, jog institucijos laikysis jos nuostatų“ (59 punktas).

priklauso leidimas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, manau, kad proporcingumo kriterijus iš tikrųjų yra susijęs ne su sprendimu, o su pačia direktyva.

proporcingumo principą, nes leidimo taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą sąlygose nebuvę atsižvelgta į Pranešime dėl rūgštėjimo minimus ekonominio racionalumo kriterijus.

84. Beje, tai netiesiogiai patvirtina ir pati vyriausybė ieškovė. Iš tiesų, jeigu Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į mano pasiūlymą, nuspręstų, kad direktyva verčia Komisiją atsisakyti leisti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą neatsižvelgiant į kainos ir efektyvumo santykį, Graikijos vyriausybė prašo, jog direktyva būtų paskelbta netaikytina pagal EB 241 straipsnį, remdamasi tuo, kad ji pažeidė proporcingumo principą.

85. Tačiau Komisija ir Taryba prieštarauja, jog ši ieškinio dalis yra priimtina, nes, jų manymu, Graikijos vyriausybė aiškiai ir tiksliai nenurodė priežasčių, kuriomis grindžia savo prieštaravimą dėl nepriimtimumo.

86. Manau, kad nors ir labai glaustai, Graikijos vyriausybė ieškinyje nurodė priežastis, dėl kurių direktyva turėjo būti paskelbta netaikytina pagal EB 241 straipsnį. Ji nurodė, kad Bendrijos įstatymų leidėjas pažeidė

87. Todėl manau, kad galima pripažinti, jog motyvavimo sąlyga yra įvykdyta, ypač atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią „darbo tvarkos taisyklių 38 straipsnyje nurodytos formos sąlygos“ įvykdomos, jeigu „pakankamai aiškiai nurodoma, kokie teisės principai buvo pažeisti“²⁸.

88. Tačiau reikia iš karto pridurti, kad net darant prielaidą, jog ieškinys priimtinas, mano nuomone, prieštaravimas būtų nepagrįstas. Graikijos vyriausybė proporcingumo principo pažeidimą grindžia tuo, kad kai kuriose pranešimo dėl rūgštėjimo pastraipose Komisija pažymėjo, jog kai kurioms valstybėms narėms, įskaitant Graikiją, siera sumažinimas sunkiajame mazute išlaidų požiūriu galėtų būti netinkamas pasirinkimas.

89. Kaip jau nurodžiau 77–79 punktuose, ne visus pranešime pateiktus vertinimus Taryba

28 — 1966 m. gruodžio 15 d. Sprendimas *Seria* (62/65, Rink. p. 757).

įtraukė į direktyvą. Todėl proporcingumą reikia vertinti remiantis tik tuo, kas buvo numatyta šioje direktyvoje.

taikyti nukrypti nuo leidžiamo sieros kiekio sunkiajame mazute leidžiančią nuostatą ribojanti sąlyga gali būti laikoma savaime tinkama pasiekti minėtą tikslą.

90. Todėl reikia priminti, kad „pagal nusitovėjusią teismo praktiką, siekiant nustatyti, ar Bendrijos teisės nuostata atitinka proporcingumo principą, reikia patikrinti, ar ją įgyvendinančios priemonės tinkamos pasiekti norimą tikslą ir ar jos neviršija to, kas būtina jį pasiekti“²⁹.

92. Kiek tai susiję su būtinybe šią sąlygą išdėstyti griežtomis Tarybos pasirinktomis sąvokomis, manau, kad jos atliktas vertinimas pakankamai išdėstytas direktyvos konstatuojamosiose dalyse, būtent jos dešimtoje konstatuojamojoje dalyje, kurios nebuvo direktyvos pasiūlyme ir kurioje kaip tik kalbama apie proporcingumo principą.

91. Kiek tai susiję su pirmuoju aspektu, jau ne kartą priminiau, kad direktyvos tikslas — sumažinti sieros anhidrido išmetimą. Kadangi, kaip minima aštuntoje konstatuojamojoje dalyje, „siera dešimtmečiais buvo laikoma vyraujančiu sieros dioksido išmetimo šaltiniu, kuris yra pagrindinė „rūgštaus lietaus“ priežastis“, manau, jog aišku, kad leidimą

93. Ši konstatuojamoji dalis skelbia, jog „tyrimais buvo parodyta, kad nauda, gauta dėl sieros išmetimo mažinimo sumažinant sieros kiekį kure, dažnai bus didesnė negu šioje direktyvoje įvertintos pramonei skirtos išlaidos, ir kadangi yra technologijos, sukurtos sieros kiekiui skystajame kure sumažinti“. Penkioliktoje konstatuojamojoje dalyje nurodoma, kad dėl didžiausio sieros kiekio sunkiajame mazute reikia numatyti nukrypti leidžiančias nuostatas valstybėms narėms ir regionams, „kur tai leidžia aplinkosaugos sąlygos“, t. y. kaip nurodyta 3 straipsnio 2 dalyje, kol neviršijami kritiniai kiekiai kitoje valstybėje narėje.

29 — Žr., *inter alia*, 1998 m. liepos 14 d. Sprendimą *Safety Hi-Tech* (C-284/95, Rink. p. I-4301, 57 punktas) ir 1997 m. gegužės 13 d. Sprendimą *Vokietija prieš Parlamentą ir Tarybą* (C-233/94, Rink. p. I-2405, 54 punktas).

94. Todėl, kaip pabrėžia Komisija, nustatydama sieros kiekio sunkiajame mazute apribojimus Taryba, suformuluodama iš tiesų griežtas, kaip tai buvo keletą kartų minėta, nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sąlygas, atsižvelgė į su proporcingumo principu susijusius reikalavimus. Akivaizdu, kad atsižvelgta ir į tai, jog Bendrijos politika aplinkos srityje pagrįsta atsargumo principu (EB 174 straipsnis), todėl „kai yra neaiškumų dėl pavojaus žmogaus sveikatai buvimo ar dydžio, institucijos turi imtis apsaugos priemonių nelaukdamos, kol bus visiškai įrodytas tokio pavojaus tikrumas ir sunkumas“³⁰.

96. Kita vertus, pats Teisingumo Teismas yra pabrėžęs, kad, atsižvelgiant į didelę Tarybos diskreciją įgyvendinant Bendrijos politikos tikslus aplinkos apsaugos srityje, „teismo kontrolė turi apsiriboti tik tikrinimu, ar Taryba <...> nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos“³².

97. Šiuo atveju tokia vertinimo klaida neįrodyta. Nors atsisakymas leisti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą Graikijai sukelia didesnių išlaidų, vis dėlto reikia pripažinti, kad nagrinėjamą ribojančią priemonę ir jos sukeliamas paskmes pateisina siekis išvengti kritinių kiekių viršijimo kitose valstybėse narėse, kuriose šie kiekiai ir taip yra dideli³³.

95. Žinoma, kaip kitu atveju pastebėjo pati Komisija³¹, net jei priemonės grindžiamos atsargumo principu, negalima nekreipti dėmesio į proporcingumo principo reikalavimus, tačiau pastarojo vertinimas atliekamas atsižvelgiant į įstatymų leidėjo iš anksto pasirinktą apsaugos lygį, kuris, kaip buvo matyti, šiuo atveju buvo gana aukštas.

98. Remdamasis šiais argumentais manau, kad direktyva nepažeidžia proporcingumo principo, todėl prieštaravimą dėl teisėtumo reikia atmesti.

30 — 1998 m. gegužės 5 d. Sprendimai *National Farmers' Union ir kt.* (C-157/96, Rink. p. I-2211, 63 punktas) ir *Jungtinė Karalystė prieš Komisiją* (C-180/96, Rink. p. I-2265, 99 punktas).

31 — 2000 m. vasario 2 d. Komisijos pranešimas dėl atsargumo principo (KOM(2000) 1, galutinis, 6.3.1. skyrius).

32 — Minėto sprendimo *Safety Hi-Tech* 37 punktas.

33 — Žr. 1990 m. lapkričio 13 d. Sprendimą *Fedesa ir kt.* (C-331/88, Rink. p. I-4023, 17 punktas) ir 1997 m. liepos 17 d. Sprendimą *Affish* (C-183/95, Rink. p. I-4315, 42 punktas).

V — Dėl bylinėjimosi išlaidų

99. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi

šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Graikijos Respublikos ir pastaroji pralaimėjo bylą, valstybė narė turi padengti savo ir Komisijos patirtas išlaidas. Pagal to paties Procedūros reglamento 69 straipsnio 4 dalį byloje dalyvavusios valstybės narės ir institucijos pačios padengia savo išlaidas. Todėl byloje dalyvavusi Taryba pati padengia savo išlaidas.

VI — Išvada

Remdamasis šiais motyvais, siūlau Teisingumo Teismui:

„1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš Graikijos Respublikos padengti Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

3. Taryba pati padengia savo išlaidas.“